

נזכור...

זכורה לטוב יהודית קראוזה-מרקא
תיקרה ומכנה במאד מאד החכמה.
(עברית במסור)

תח בלבר הפותח רוח חיים בכל פנות
העבודה, ידה והשפעתה בכל במלה
אחת, בסבט נמרץ או בחיוך לבבי היא
מעוררת את הפועלים ומחוקת את
ידיהם; פה היא בורקת את עבודת
המהנדס, שם היא מדריכה את הצלם או
מתירה את התסבוכת של המפה המוגזר
גרפית; ובהגיע תורו, המנוחה לצבאי
העור שלת, מתחילה היא, המנהלת,
העבודה חדשה לא פחות מעיפתו בקורת
התוצאות של עבודת היום, הכניות
מתושבות לעבודת המחר, ועל הכל —
היוטטים בכלי העינים לשם הקמת העכר.
המפלא בעיני ביותר הוא, שבאזור
שבולו מושלם, בעבודה עם 160 פור
עלום מושלמים, השכיחה כח ישראל
צעירה ואת לקיים את הסדר, המשמעת
החכבר, שתיה לו גם גוון של התמסרות
אמתית.

בשלוש עונות עבודת הצליחה החוקרת
הצעירה בכשרון ההנהלה שלה ובמרה
לחסור את חלום שכחה את ההירדה הסני
רה, הקשורה בעיר זו העתוקה כל כך,
זה ששמה המקורי השתכשש במרוצת
הזמן, בעיר היהודית והמפילה אימה אף
בתורבנה ובליונה. בין גלי העינים השור
ממים האלה נמה צבא הכנעני המאז
הד את אהליו. במקום הזה התבצר,
באשר האמין, כי פה יצליח לעזור בעד
התקדמותה המחירה של דורו ישראל,
אחרי כבשם את ירחו. וקורות הימים
האלה הארו באור אמת, תגלה גם שפע
תגליות בלתי צפויות על התרבות, המוסר
דות, האמנות וחדת של האזור הזה,
במשך האלה העליוש לפני הספירה
הנוצרות. המדע הסבני ועזו הרוח של
הנב' קראוזה-מרקא גלו מן התעלומות
חזקות עצמות, ארמון עתיק, מגדל
ענקי, וכעיקר — מקום פולחן מסודר
באופן מיוחד במינו.

ובאן גרעת מהשבתה על משהרע על
הוזהר חמדיו הזה. האש אכלה את
הגוף העדין, החלישה אותו עד כדי איר
יכולת לעמוד בפני המתיחות הקיצונית
והמתמידה. הצירות ירדית ותהנני בני
משפחתה, כל אלה היו לדאבונו לא,
לא יכלו לדסן את מעופה הנעז של
הנב' קראוזה-מרקא. המיתה את דעתה
מכל בעיות החיים ונשאת את עיניה אך
ורט למטרה שהציגה. לעצמה: לפתור
את הבעיה של "עו", והמטרה היתה
כה קרובה, כה ברורה ובחורה לעיניה,
עיני הרואה...

לאחר האסון חשכתי הנלפות, שהנב'
קראוזה-מרקא, בהרגישה שהיא קרובה
למטרה מאוייה, נמשכה אליה במאמץ
גבוהי הדומה לזה של החייל המקורב
את חייו כדי להבטיח לגדלו את הנצחון.
כבוד למסירותה!

התחית המדעית של "עו" היא מפ
על כבוד וארכיאולוגים יודעי דבר יש
כילו לכבד את ערכה. ואני, המתמיד
הותיק של הארכיאולוגיה הארץ-ישראל
לית, רואה בחייה הקצרים של הנב' יהוד
ית קראוזה-מרקא דוגמה מוסרית נעי
לית מאד.

בימים האלה, כשהמאמץ האנושי שור
אף להתרכז בשטח הגשמי של הקיום,
כדי להגדיל את ההנאה ולהאדירה,
בשהרעיון הסוציאלי נעטמם והוקף
סיני שנאת, כשאיראל לובש צורת
רעיון-שוא שאבד עליו כלת — מופת
עים לפני חיי האישיות הנפלאה הזאת,
אשר תקרישה את עצמה מרצון טוב,
זמתוך רותב לב ומחשבת לעבודה המפי
רכת ביותר, למדע שאין שברו בערו,
והחיים האלה עושים עליו רושם מעורר
של מגדלות, המאיר את דרך הפירמה
המוסרית באופן מוחשי יותר, מכמה
הישגים מדעים מהירים למוכת האנוש
שיות.

הרמות המרתקת והרוממה ההירואית
של הנב' יהודית קראוזה-מרקא מחיר
בות אותנו לשמור את שמה של הזקופת
האנונית הזאת ולהתמיד את פעולתה
לכל ימנש זכרונה מקרב לבנו.

רוצים ה. וינסט, דומיניקני
מרצה בבית הספר הצרפתי
לארכיאולוגיה
(תרגום מצרפתית).

סוככה-הולך רוח הזמן ושם על סבוי
בוטיו כקעב שווה ומחיר: הואיל
והחיים אינם אלא שרשרת ארוכה של
הנאות נדירות והאנות הנפונות, נדמה
לנו, כי הראנות מהנהלות באטיות
מעיקה בעור אשר ההנאות מתנוססות
לרגעים ונות חיש ככר הקורע את
עני תלילה. הדבר הזה בולט ביותר
במקרה אסון קשה. כשסופת החיים
משטה את לבנו כסגרה לנצח את העיר
נים מתן שאבנו את האור הזך והנעים,
— נכחין בקושי, אם הפורענות הזאת
התרגשה ובאה עלינו לפתע פתאום, או
אולי אנו נשאנו אותה בחובנו זה ערן
ועדנים, זרק מסכות מקריות הן המסכות
קצב ידוע לחלופות הזמן מלאה-אכזבות.
כי"א בתמו תרצ"ו שם המות האכז
זרי קץ לחיי אדם, סלאי מרץ ושופעי
עלומים, אשר הוכשרו לפעולות מדע
מוחירות. יהודית קראוזה-מרקא נקטפה
באבה, במרם סלאו לה עלושים שנה.
והנה הלפה שנה וצער משפחתה תרד
אבה לא פחת ולא תלה גם תונה נפשם
של כל אוהביה הרבים, אשר רכשה
במסם הנה ובעבודתה המפורה בשדה
הארכיאולוגיה, היכולה לשמש מופת
ורוממה אף לותיקים שבבעלי המקצוע
המדעי הזה. מפעלה המחירה וההשוב
עשה לנכס קיים בארכיאולוגיה הארץ
ישראלית ויהר אתו יהיה גם זכרונה
לקנו הדורות הבאים. ואני מקנה, כי
אמנם זכרון האישיות הזאת בעלת הערך
המוסרי הגבוה לא יאבד לנצח.
מוצאה ממשפחה מכובדת בגלל תכר
נותיה התרומיות: רגש כבוד וטוב לב,
יושר ומסירות להפקיר העלמה יהודית
קראוזה היתה ארץ-ישראלית בכל נימי
נפשה העדינה ושכלה החריף.

זכור אני במנהל הנכבד של המוסד
ההנזכי הגדול בתל-אביב, אשר בו קבלה
יהודית את הנובה הפלסי, באיזו גאווה
מוצקת הרים על נס את יצר הלימודים
הנלהב ואת העלמותיה המזהירות של
המפירות המצוינת. אחרי גמרה את הוק
הלימודים הרגלי בנימוסית, לא אבהת
העלמה הענוה, יהודית קראוזה, להשען
על מצבה התכרתי ועל הנה הרענו,
לראות היום טובים וקלים. אידיאל נשי
נכ-משך את לבת, החליטה להקדיש את
חיה להשכלה גבוהה, כדי שתוכל לשרת
מיהו יכולת את המדע הקודים ולהביא
על-ידי זה תועלת למולדתה היקרה.

בהנה בדרכי המדע הצרפתיים. במ
שך עשר שנים של התמדת וכתה המת-
למדת הארץ-ישראלית האמונה, תלמידת
המודים המפורסמים ביותר של בת-
האולפן בפאריס למדעי המספרות, שפות
מורתיות, דברו ימי האמנות והארכיאולו-
לוגיה — לכמה תעורות אוניברסיטר
אות. מקרה אסון הכריחה לזוזר זמן
מה להגן משפחתה- סכאן מתחיל המפ
נהו בלבב גמלה או התחלטה להקדיש
את כל כוחותיה לארכיאולוגיה. המגע
הישר עם המוסדות החשובים של החי
פירות, ובעיקר עם של הפרופ. ג.
גרטנג ביריחו, השלים במעשה את
הידיעות לחלכה שרכשו בבית-האולפן
של לובר.

לא כאן המקום להזכיר בפרטים את
השתלשלות הענינים ואת המסיבות
שבגללן יזרה הנהלת ההפירות,
שדמוני בנימוסית של המנהל חברון
ארמון הדרומי-שילר, במטרה להכחיר
את אחת הבעיות החשובות בדברי ימי
ישראל: קביעת המקום של העיר הכנע-
נית העתיקה "עו" על נבעת ארתל, העיר
ששמשה כפתח לאזור ההררי של ארץ-
ישראל, ושכבבושה כמסר תהיל יהושע
כל חבל הארץ הזה.

העבודה הענינית והקשה הזאת יכלה
להביא ספקות והסוסים גם בלב המנוסה
שבארכיאולוגים. אולם יהודית קראוזה,
שהיתה בינתיים לקראוזה-מרקא, נגשה
למפעל הזה באומץ-לב בהשענה על עזר
הם החשוכה של חדר עובדים נאמן.
המוצאת עלו מפעלה מכל תקוה: "עו"
קמה לתחיה למעלה לגלי העפר, שנערמו
עליה במשך ארבעת-המשות אלפי שנים,
צדיק היה לראות את האשת הצעירה
על פני שדה התבולות הענקי. נוכחור

הורש על הודש היא נעלבת על צלב
המלחמה האנדרחית-הלאומית, תודש על
הודש הוא קודחת את קהתמה הגדולה,
קודחת ונלחמת, קודחת ונחרבת. הנוס'
הע על דמוקרטיות ופאשיזם שזחתת דם
אנוש למכביר, כת מתעוררת ספרד
החיה- מאות בשנים היא ישנה את
הלוטח הקתולי, שרה וקדחה בעדיה,
דעבה בכפריה, צרפה את נגודיה העתי
קים. מאות שנים לאחר שקיעת האויר
פריה הגדולה, לאחר אמציה הנועזים
של קרל החמישי, היא יצאה שוב על
במת העולם מעונה ומפועה.

אולם המות והחורבן משווים עד
ליאוש את המתנות; דעש התותחים
וזמזום האורגונים משתקים את קול הדמי
מה וקול הקרע. הרסמת היחודה —
דממת המתים בשרות הקטל.

קול הרעש וקול הדממה

וקל לעזוב את סובר, ספרד...
משידי ר' יהודה הלוי
"בלילות דממה תפת תרצו
שוותת דם על שוחנו".

של עדם, מפחד האמת". הסופר הקתולי
כותב בכותרות מכסימלית: "איני מאי
מין בשלום ללא נצחון וללא אמת,
איני מאמין בפילאטוס כרחיצת כפים
וכהאמלט — בפאנטומים מתים ופאנז
טומים — תמיד מלחמה. סדר מופת —
תמיד סופו מות כי תחילתו מלחמה.
וחו איסרד כללי. נגד איסרד זה של
מתים צדיק להעמיד סדר אמיתי וחי של
צדק, האמת העממית, סדר החיים".
צדק בבנת הדם, "כי רק הדם הוא
הכנה. בדם הנשפך ללא צדק, הדם
הצועק ללב השמים באותו קול עממי,
אשר שרשו נעוצים בשפה תיה של
המשוררים הגדולים. זהו דמנו הנשפך.
כה בערו בדמם משוררי ספרד הנצי'
תיים: סרוואנטס, קאלרוו, לופה-וויגו, ו
חרזה הדרושה, קול עממי וקרוש, קול
העולה בקריאה אחת צועקת". "דרושה
לני דממה כדי להשמיע את צדקנו. דמי
מת החיים ולא דממת המות. רעוננו
בשלום הרמיחה חזו שלום הדם הקורא
לשמים. כדממה הזאת, הפשוטה והעממי
קה כל כך — שלום אמיתי של רוח, סדר
קדוש של צדק".

כל מדוני ההיסטוריה הספרדית מנו
אלים בדם הנשפך ללא צדק, מכל תקר
פוחיה עולה דממת המתים. התישמע
הדממה הפש והעמוקה של החיים,
הנפוצה צדק בדם הדם הנשפך ללא צדק?
למות ובהו... דממת היחידה, כמפתח
המסתה, מפטיף דמם מהפצע הצעיר.